

Inburgeren met vallen en opstaan

In het project 'Inburgeren' maken mbo-leerlingen van AOC Friesland via een spel, brochure of presentatie lesmateriaal om de inburgering van nieuwkomers te vergemakkelijken. Dit project is voor de eerstejaars leerlingen de proeve van bekwaamheid voor enkele avo-vakken. Gekoppeld aan een kennismaking met allochtonen leggen ze daarbij ook een inburgeringsexamen af.

Uiterlijk zitten er twee tegenpolen achter de computer. Beiden tonen zich exponenten van hun achtergrond, hun kleding weerspiegelt de cultuurverschillen. De 17-jarige Dirk Pennings uit het Friese Wirdum geeft met een tot de hals dichtgeritse fleecetrui weinig ruimte aan frivoliteit. Met een fel blauw gekleurd shirt toont de uit Sierra Leone afkomstige en nu in Bolsward woonachtige 22-jarige Lamin Jalloh zich uitbundiger. Ook hun schoeisel drukt de verschillen uit. Dirk draagt stoere en degelijke werkschoenen die overal onder alle weersomstandigheden voldoen. Lamin prefereert flitsende maar minder praktische Nikes.

Proeve van bekwaamheid

De ontmoeting tussen beide jongens vloeit voort uit Dirks opleiding. Hij volgt de driejarige opleiding Veehouderij op de mbo-locatie Leeuwarden van AOC Friesland. Voor de praktijkvakken leggen de eerstejaars leerlingen twee proeven van bekwaamheid

af. Daarnaast is er met het project 'Inburgeren' een proeve van bekwaamheid voor de deelkwalificaties Nederlands, Maatschappijleer en Economie. De overige avo-deelkwalificaties worden afzonderlijk getoetst.

Bij 'Inburgeren' maken leerlingen een spel, presentatie of brochure met een vastgestelde inhoud als extra lesmateriaal voor de inburgeringstoets voor allochtonen. De lesstof voor deze toets overlapt grotendeels de eindtermen uit de deelkwalificaties Nederlands, Economie en Maatschappijleer van aoc-leerlingen.

'Inburgeren' bestaat uit een proeve van bekwaamheid en een portfolio. Alleen portfolio's die aan alle eisen voldoen geven recht op deelname aan de proeve van bekwaamheid. Het portfolio bevat een planning, een urenverantwoording, een door studiegenoten ingevulde beoordeling, een checklist van de werkzaamheden, een omschrijving van het eindproduct en een sollicitatiebrief. In deze sollicitatiebrief aan een uit leerlingen bestaande commissie geven de leerlingen een toelichting op hun keuze voor een spel, brochure of presentatie. Deze Raad van 19

beoordeelt de brieven en verzorgt vervolgens de indeling van de deelnemers in groepjes van vijf. Daarnaast overlegt deze commissie met docenten en Hein Baart, docent Economie, lid van de onderwijswerkgroep en initiatiefnemer van het project, over de projectvoortgang. Deelname aan de EHBN-proeftoets (Eerste Hulp Bij Nederland) maakt eveneens deel uit van het portfolio. De leerlingen leggen op een plaatselijk roc, het Friesland College, begeleid door een allochtoon de proeftoets af. Dit geeft leerlingen inzicht in het gewenste niveau van hun eindproduct. Daarnaast confronteert deze toets ze met hun eigen tekortkomingen en maken ze kennis met hun doelgroep.

Schoonheidsfoutjes

Dirk legt bijgestaan door Lamin de EHBN-proeftoets af. Lamin slaagde al voor deze inburgeringstoets en bereidt zich voor op een grafische opleiding. Na een half uur maken ze de balans op. Met een score van 63 procent op de schaal van onvol-

FOTO: GERRIT STRIBIJS

len: "Het inlevingsvermogen en de bereidwilligheid van de collega's daar vergroten echter de rek van dit samenwerkingsverband." Soms hoort hij ook kritiek van leerlingen. Zelfstandig werken zonder een dwingende docent op de achtergrond lijkt hen op het eerste gezicht prachtig. Na verloop van tijd ebt het enthousiasme weg. Het kost sommigen moeite zich op hun werk te concentreren. Zij houden zich met andere zaken bezig wat anderen weer afleidt en irriteert. Baart stelt dat het zowel docenten als leerlingen moeite kost aan de nieuwe werkwijze te wennen. Docenten interpreteren de uit het 'Natuurlijk leren' voortvloeiende aanpak verschillend. Zo zijn er docenten die leerlingen volledig loslaten naast collega's die de voorkeur geven aan een strakkere aanpak. Baart: "Het gaat erom dat we in dit eerste leerjaar de balans vinden tussen een volledig vrije hand en frontale lessen. Daarnaast vloeit bij sommigen kritiek voort uit heimwee naar het traditionele lesmodel. Begrijpelijk, maar wel onterecht. Leerlingen kiezen vaak uit gemakzucht voor frontale lessen. Dat is vertrouwd en vraagt minder energie."

▲
**Dirk en Lamin:
Uiterlijke ver-
schillen vallen
weg door samen-
werking**
▼

doende tot goed redzaam bewijst Dirk nog niet alle details van het Nederlandschap te kennen. Vragen over vrijetijdsbesteding en huisvesting stelden hem voor problemen. Dat verbaast hem niet: "Ik woon bij m'n ouders en werk bij mijn buurman op de boerderij. Vrije tijd ken ik niet." Ondanks deze tekortkomingen voldoet Dirk aan de voorwaarden van het portfolio. Hij legde telefonisch contact met Lamin en maakte een afspraak. Dat ze geen concreet tijdstip noemden en slechts afspraken elkaar tussen twaalf en half een te ontmoeten en evenmin wisten hoe ze elkaar moesten herkennen, beschouwt Baart als schoonheidsfoutjes. Deze komen voor in het gehele project. Zowel leerlingen als docenten tonen zich echter enthousiast over 'Inburgeren'. Baart: "We lopen wel

tegen kinderziektes en interpretatieverschillen aan" Zo vormen tijdsdruk en de begeleiding van leerlingen die meeliften op actieve medeleerlingen een knelpunt. Bovendien bestaan er logistieke problemen. Alleen op woensdag bevinden alle 260 eerstejaars leerlingen zich op school. Op deze dag ligt dan ook een hoge organisatorische druk. Soms missen leerlingen de gemaïlde of op het prikbord aangeplakte berichten. Baart: "Niet altijd komt de juiste informatie, op het juiste tijdstip op de juiste plek." Docenten noemen een vrijblijvende opstelling van de leerlingen vaak als oorzaak, maar Baart vindt dit onterecht. De leerlingen leggen de proeftoets af op het Friesland College. Ook bij de samenwerking met dit roc komen aanloopproblemen voor die Baart toeschrijft aan cultuurverschil-

Onbekendheid

De knelpunten bij 'Inburgeren' vallen volgens Baart in het niet bij de voordelen. Hij stelt dat de leerlingen bij 'Inburgeren' kennismaken met projectonderwijs. In het derde en vierde leerjaar bepaalt deze werkwijze genoeg het volledige onderwijsprogramma. Ook de integratie van algemeen vormende vakken ziet hij als voordeel. Daarnaast vindt hij dat leerlingen leren omgaan met complexe situaties, zelf verantwoordelijkheid dragen en zelfstandig hun problemen oplossen: "Tevens zie je dat na enige schroom en drempelvrees leerlingen het maken van het spel, presentatie of brochure leuk vinden. Deze werkwijze maakt leren leuk." Als waardevolle bijkomstigheid vult Baart aan dat de invulling van dit project de kloof tussen nieuwkomers en autochtonen verkleint en vooroordelen wegneemt. Beide groepen leren elkaar dankzij dit project kennen en respecteren. Het gesprek tussen Dirk en Lamin na afloop van de toets bewijst dit. Bij een kop koffie wisselen ze hun lotgevalen, achtergronden en liefhebberijen →

FOTO: GERRIT STRIBIJS

uit. Daarbij valt de onbekendheid met elkaars leefwijze op. Zo verbaast het Lamin dat Dirk nog bij zijn ouders woont. Op zijn beurt toont Dirk zich verrast dat politieke problemen Lamin verhinderen zijn familieleden in

Sierra Leone te bezoeken. Door de warme belangstelling vallen uiterlijke verschillen weg en innerlijke overeenkomsten op. Dirk kijkt met plezier terug op de ontmoeting met Lamin: “Dankzij deze toets leer je mensen

kennen die ik anders nooit tegenkom.” ∞

Gerrit Strijbis